

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
KRYTERIA OCEN Z JĘZYKA POLSKIEGO
W KLASIE IV**

OCENA CELUJĄCA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiadomości i umiejętności znacznie wykraczają poza materiał przewidziany programem nauczania:

- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne,
- nie powiela cudzych poglądów,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych,
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych, prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny,
- posiada rozszerzone umiejętności z zakresu kształcenia językowego oraz nauki o języku, przewidywane w programie nauczania w kl. IV.

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania:

- wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- doskonale potrafi posługiwać się poznanymi w klasie czwartej formami wypowiedzi (opowiadanie, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list),
- samodzielnie sporządza plan odtwórczy lektury i kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- radzi sobie z układem graficznym wypowiedzi pisemnej – akapity,
- wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu,
- potrafi nazywać niektóre stany psychiczne i ich przejawy,
- ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie posługuje się nim,
- biegle posługuje się słownikiem ortograficznym,
- analizuje utwór poetycki, wskazując na epitety, porównania, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu,
- bierze czynny udział w lekcji,
- płynnie czyta nowy tekst,
- rozróżnia biegle poznane w klasie czwartej części mowy,
- wskazuje różnicę między osobową i nieosobową formą czasownika,
- poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu,
- rozróżnia czas przyszły złożony od czasu przyszłego prostego,
- biegle odmienia rzeczownik przez przypadki i poprawnie stosuje w zdaniach, oddziela temat i końcówkę,
- wyróżnia w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- potrafi wyjaśnić od czego zależą formy odmiany rzeczownika,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i złożone,
- potrafi zbudować zdanie z podanych związków wyrazowych,

- odróżnia głoskę od litery, spółgłoskę od samogłoski,
- określa spółgłoski,
- zna zasady akcentowania w języku polskim i poprawnie akcentuje.

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową, poszerzoną o wybrane elementy programu nauczania w klasie IV:

- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowe,
- w wypowiedziach próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach,
- poprawnie pisze plan ramowy,
- potrafi posługiwać się słownikiem ortograficznym,
- potrafi wskazać w wierszu epitet, porównanie, rymy, wersy, strofy,
- rozróżnia części mowy poznane w kl. IV,
- poprawnie odmienia (stosuje w zdaniach) czasowniki i rzeczowniki,
- potrafi oddzielić temat od końcówki,
- poprawnie odmienia i stopniuje przymiotniki,
- umie wskazać w zdaniu podmiot i orzeczenie,
- układa zdania pojedyncze i złożone,
- rozróżnia głoskę, literę, samogłoskę, spółgłoskę,
- określa spółgłoski,
- poprawnie dzieli wyraz na sylaby.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiadał wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- przy małej pomocy nauczyciela wypowiada się w szkolnych formach pisemnych,
- umie wymienić elementy świata przedstawionego,
- wskazuje epitety, porównania, wersy, strofy, rymy,
- odróżnia postacie i wydarzenia realistyczne od fantastycznych,
- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie,
- odróżnia przyimek od innych części mowy,
- rozpoznaje rzeczowniki w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, rodzaje, - podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone,
- rozróżnia głoski, litery,
- przy małej pomocy nauczyciela określa spółgłoski,
- dzieli wyrazy na sylaby.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności:

- jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,

- błędy językowo- stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku jaki włożył w ich napisanie,
- przy pomocy nauczyciela rozróżnia części mowy i wskazuje w tekście przyimek,
- odmienia rzeczownik przez przypadki, - wskazuje podmiot i orzeczenie,
- odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy, rodzaje,
- wyróżnia głoski, litery, sylaby,
- zna podstawowe zasady ortograficzne,

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności wykluczają samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o elementarnym stopniu trudności:

- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania, - jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zagadnienia o elementarnym stopniu trudności.

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
KRYTERIA OCEN Z JĘZYKA POLSKIEGO
W KLASIE V**

OCENA CELUJĄCA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiadomości i umiejętności znacznie wykraczają poza materiał przewidziany programem nauczania:

- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania,
- proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia,
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych,
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach (np. udział w akademiach, inscenizacje teatralne itd.), prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny,
- wykazuje ponadprogramowe umiejętności w zakresie kształcenia literackiego i kulturalnego oraz nauki o języku.

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania:

- wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- doskonale potrafi posługiwać się poznanymi w klasie piątej formami wypowiedzi (opowiadanie z dialogiem, opis przedmiotu, wyglądu człowieka z elementami charakterystyki, list prywatny, zaproszenie),
- podejmuje próby charakterystyki postaci,
- samodzielnie sporządza notatki z czytanych lektur,
- bezbłędnie układa plan odtwórczy lektury, plan kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- bardzo dobra znajomość przeczytanego tekstu pozwala na swobodne jego analizowanie, ocenę postępowania i poglądów bohatera: pisanie opowiadania twórczego z elementami opisu, z dialogiem,
- zwraca uwagę na problematykę moralną zawartą w poznanych lekturach,
- biegle posługuje się słownikami,
- analizuje utwór liryczny,
- wskazuje różnicę między formą osobową i nieosobową czasownika, między czasownikiem dokonany i niedokonany,
- określa znaczenie trybów czasownika, biegle odmienia czasownik w trybie rozkazującym i przypuszczającym,
- zna zasady pisowni „by” z czasownikiem,
- w odmianie rzeczownika przez przypadki wyróżnia temat oboczny, oboczności,
- określa rolę przyimków w zdaniu,
- wskazuje podobieństwa i różnice między przymiotnikiem i przysłówkiem,
- podaje poprawne formy liczebników,
- klasyfikuje rodzaje wypowiedzeń, podaje ich przykłady,

- wyróżnia w zdaniu zespoły składniowe i nazywa je,
- nazywa części zdania, wskazuje sposób ich wyrażania,
- układa zdania pojedyncze rozwinięte według podanego wykresu,
- przeprowadza klasyfikację zdań złożonych,
- wskazuje różnicę między samogłoską i spółgłoską,
- omawia zależność brzmienia głoski od ruchów i pozycji narządów mowy,
- podaje zasady akcentowania wyrazów w języku polskim.

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową, poszerzoną o wybrane elementy programu nauczania w klasie V:

- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne,
- potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów,
- w wypowiedziach próbuje oceniać i wartościować problemy, zjawiska dotyczące języka, literatury oraz kultury,
- nazywa cechy gatunkowe mitu, legendy, bajki, noweli,
- poprawnie sporządza plan ramowy i szczegółowy lektury,
- określa formę gramatyczną czasownika,
- stosuje w zdaniu czasownik w formie osobowej i nieosobowej,
- tworzy czasowniki dokonane od niedokonanych, wyróżnia cząstkę, za pomocą której tworzy ten czasownik,
- poprawnie odmienia czasownik typu: umiem, rozumiem, idę,
- omawia budowę form trybu rozkazującego i przypuszczającego,
- wyjaśnia różnicę w odmianie podanych rzeczowników, wyodrębnia temat i końcówkę,
- uzasadnia pisownię rzeczownika, odwołując się do odmiany,
- w zdaniu wskazuje przyimek i wyrażenia przyimkowe, nazywa ich rolę,
- tworzy przysłówki od przymiotników, stosuje je w zdaniach i określa ich rolę,
- określa formę gramatyczną przymiotnika z rzeczownikiem,
- zastępuje słowem liczebniki podane cyfrą i odwrotnie,
- stosuje w zdaniu liczebnik zbiorowy w odpowiednim przypadku,
- przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie,
- podaje przykład współrzędnego i podrzędnego zespołu składniowego,
- przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego rozwiniętego,
- przekształca zdanie pojedyncze w zdanie złożone i odwrotnie,
- układa zdanie złożone współrzędnie i podrzędnie,
- określa cechy głoski,
- rozpoznaje wyrazy bezakcentowe,
- poprawnie akcentuje wyrazy na 3. i 4. sylabie od końca.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiadał wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, precyzyjnego stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- w miarę samodzielnie wypowiada się w szkolnych formach pisemnych (opowiadanie odtwórcze z dialogiem, opis przedmiotu i postaci, sprawozdanie, list, zaproszenie),
- opanował technikę poprawnego czytania i doskonalili je pod względem dykcji, intonacji, akcentowania,

- ma świadomość mechanizmów popełnianych błędów i potrafi je poprawić przy pomocy nauczyciela,
- umie wymienić elementy świata przedstawionego,
- odróżnia zdarzenia, postacie fantastyczne od realistycznych,
- w utworze lirycznym wskazuje epitety, porównania, przenośnie,
- tworzy bezokolicznik od czasowników w formie osobowej i odwrotnie,
- rozróżnia czasowniki dokonane i niedokonane,
- odmienia czasowniki we wszystkich trybach,
- nazywa przypadki i pytania, na które odpowiadają,
- odmienia przez przypadki rzeczownik o prostej odmianie,
- rozpoznaje czasownik w roli orzeczenia,
- odmienia przymiotnik przez przypadki,
- łączy przymiotnik z rzeczownikiem, odmienia je, określa przypadek, liczbę, rodzaj,
- rozpoznaje w zdaniu liczebnik, określa przypadek liczebnika i rzeczownika,
- rozróżnia zdanie i równoważnik zdania, podaje przykłady typów zdań,
- łączy w zespoły składniowe wyrazy tworzące zdanie,
- z podanych zdań pojedynczych tworzy zdanie złożone,
- dzieli wyraz na głoski, odróżnia samogłoski od spółgłosek,
- rozróżnia rodzaje głosek,
- dzieli wyrazy na sylaby,
- poprawnie akcentuje wyrazy na 2. sylabie od końca.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności:

- jego technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,
- błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku jaki włożył w ich napisanie,
- stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych o niewielkim stopniu trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela,
- rozróżnia części mowy,
- wskazuje podmiot, orzeczenie i określenia,
- odmienia rzeczownik i przymiotnik przez przypadki,
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, czasy, tryby,
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania, zdanie pojedyncze od złożonego,
- wyróżnia głoski, litery, sylaby w podanym wyrazie,
- poprawnie pisze wyrazy poznane na lekcjach ortografii oraz zna podstawowe zasady ortograficzne.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności wykluczają samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o elementarnym stopniu trudności:

- nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, słownictwa, ortografii, w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi oraz elementarnych wiadomości z zakresu budowy i analizy utworu literackiego, przewidzianych podstawą programową w klasie piątej,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania nawet w stopniu dopuszczającym,
- jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych.

**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA
KRYTERIA OCEN Z JĘZYKA POLSKIEGO
W KLASIE VI**

OCENA CELUJĄCA

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, którego wiadomości i umiejętności znacznie wykraczają poza materiał przewidziany programem nauczania:

- twórczo i samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, proponuje rozwiązania oryginalne i wykraczające poza materiał programowy,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne oraz cechują się dojrzałością myślenia, nie powiela cudzych poglądów,
- potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- bierze udział i osiąga sukcesy w konkursach szkolnych, międzyszkolnych,
- podejmuje działalność literacką lub kulturalną w różnych formach szkolnych, prezentuje wysoki poziom merytoryczny oraz artystyczny,

OCENA BARDZO DOBRA

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który opanował pełen zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych programem nauczania:

- wypowiedzi ustne i pisemne ucznia są całkowicie poprawne pod względem stylistyczno-językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- potrafi samodzielnie wnioskować, myśleć logicznie,
- samodzielnie sporządza notatki z lekcji, selekcjonuje materiał rzeczowy,
- bezbłędnie pisze charakterystykę postaci, opowiadanie twórcze wzbogaca dialogami, elementami opisów, charakterystyki,
- biegle posługuje się słownikiem i encyklopedią,
- ten sam tekst potrafi przedstawić w formie streszczenia, opisu, opowiadania,
- w sposób świadczący o gruntownej znajomości utworu redaguje list prywatny i oficjalny,
- podejmuje próby recenzji,
- rozumie i poprawnie posługuje się terminami w zakresie wiedzy o epice, wierszu, nowych gatunkach literackich (ballada, odmiany powieści, dramat),
- dokonuje samodzielnie analizy i interpretacji wiersza, wyodrębnia tropy stylistyczne,
- odróżnia obrazowanie realistyczne od fantastycznego,
- pisze prace bezbłędne pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym,
- potrafi wyjaśnić od czego zależą formy odmiany rzeczownika,
- wymienia rodzaje zaimków, omawia ich odmianę, funkcję w zdaniu, uzasadnia zastosowanie skróconych form zaimków rzeczowych,
- biegle stopniuje przymiotniki, nazywa rodzaj stopniowania, pisze poprawnie "nie" z przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym,
- rozpoznaje różne typy liczebników, określa jego formy gramatyczne i funkcję w zdaniu, potrafi uzasadnić użycie danego typu liczebnika, odmienia trudniejsze liczebniki złożone,
- stosuje w zdaniu rzeczownik w różnych funkcjach składniowych (podmiotu, orzeczenia, przydawki),

- rozpoznaje zdanie z orzeczeniem imiennym, omawia jego budowę,
- omawia, podając przykłady, różne sposoby wyrażania orzeczenia oraz podmiotu, przydawki i dopełnienia,
- przeprowadza klasyfikację zdań złożonych współrzędnie, rysuje ich wykresy.

OCENA DOBRA

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który opanował wiedzę i umiejętności przewidziane podstawą programową, poszerzoną o wybrane elementy programu nauczania w klasie VI:

- czyta poprawnie, stosując zasady prawidłowej intonacji i akcentowania,
- jego wypowiedzi ustne i pisemne mogą zawierać jedynie nieliczne błędy językowe,
- potrafi samodzielnie poprawić większość własnych błędów,
- podejmuje próby wypowiadania się w formach: opowiadanie twórcze z dialogiem, elementami opisu, list prywatny i oficjalny, charakterystyka z pogłębioną oceną postaci, sprawozdanie ze spektaklu teatralnego, filmu,
- dobra znajomość tekstu pozwala mu na odtwórcze opowiadanie losów bohaterów, omówienie elementów świata przedstawionego,
- poprawnie pisze plan ramowy i szczegółowy,
- wskazuje poznane środki stylistyczne w wierszu,
- wymienia rodzaje zaimków,
- wyróżnia przysłówki, wskazuje sposób ich utworzenia,
- poprawnie stopniuje przymiotniki, wie, czemu służy stopniowanie,
- podaje przykłady różnych typów liczebników, odmienia liczebniki złożone i nieokreślone,
- na konkretnych przykładach omawia sposób wyrażenia orzeczenia i podmiotu,
- wyróżnia w zdaniu związki wyrazów i nazywa je, tworzy w zdaniu związki zgody, rzędu i przynależności,
- podaje przykłady zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie.

OCENA DOSTATECZNA

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który posiadał wiadomości i umiejętności przewidziane podstawą programową:

- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół przestrzega zasad poprawnościowych w zakresie budowy zdań, stosowania poznanego słownictwa i ortografii,
- w miarę samodzielnie posługuje się następującymi formami wypowiedzi: opowiadanie, opowiadanie z dialogiem, opis, sprawozdanie, streszczenie, charakterystyka postaci, list, zaproszenie, ogłoszenie,
- jego technika głośnego i cichego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- zna przewidziane programem gatunki literackie,
- umie wymienić elementy świata przedstawionego,
- odróżnia podmiot liryczny od bohatera utworu,
- poprawia popełnione błędy językowe przy pomocy nauczyciela,
- gromadzi słownictwo na zadany temat,
- wyróżnia w tekście czasowniki w formie osobowej i nieosobowej, określa formę fleksyjną czasowników, określa funkcję czasownika w zdaniu,
- odmienia podane rzeczowniki przez przypadki, oddziela temat od końcówki, wskazuje tematy oboczne: nazywa funkcję rzeczowników w zdaniu,
- rozpoznaje w zdaniu zaimki, przysłówki, przymiotniki i liczebniki, stopniuje przymiotniki, rozróżnia przyimki proste i złożone, wyrażenia przyimkowe,
- omawia sposób wyrażenia podmiotów, rozpoznaje zdanie bezpodmiotowe, nazywa w zdaniu części zdania,

- układa zdania złożone z podanych zdań pojedynczych,
- wśród zdań złożonych rozróżnia złożone podrzędnie i współrzędnie,

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności pozwalają na samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o niewielkim stopniu trudności:

- technika cichego i głośnego czytania pozwala na zrozumienie tekstu,
- względna poprawność językowa i rzeczowa wypowiedzi ustnych świadczy o zrozumieniu przez niego analizowanego zagadnienia,
- błędy językowo-stylistyczne, logiczne i ortograficzne popełniane w wypowiedziach pisemnych nie przekreślają wartości pracy i wysiłku, jaki włożył w ich napisanie,
- stopień opanowanych przez niego wiadomości pozwala na wykonanie zadań typowych o niewielkim stopniu trudności, samodzielnie lub przy pomocy nauczyciela,
- przy pomocy nauczyciela rozpoznaje części mowy i określa ich funkcje w zdaniu,
- odróżnia zdania pojedyncze od złożonych i próbuje określać ich rodzaj.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wiedza i umiejętności wykluczają samodzielne lub przy pomocy nauczyciela wykonanie zadań o elementarnym stopniu trudności:

- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania w stopniu zadowalającym,
- jego wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych, językowych, stylistycznych, logicznych.